SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 5. marca 2009 *

V zadevi C-350/07,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Sächsisches Landessozialgericht (Nemčija) z odločbo z dne 25. julija 2007, ki je prispela na Sodišče 30. julija 2007, v postopku

Kattner Stahlbau GmbH

proti

Maschinenbau- und Metall- Berufsgenossenschaft,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Rosas, predsednik senata, A. Ó Caoimh (poročevalec), J. Klučka, U. Lõhmus, sodniki, in P. Lindh, sodnica,

* Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: J. Mazák,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Kattner Stahlbau GmbH R. Mauer, odvetnik,

– za Maschinenbau- und Metall- Berufsgenossenschaft H. Plagemann, odvetnik,

– za nemško vlado M. Lumma in J. Möller, zastopnika,

– za Komisijo Evropskih skupnosti V. Kreuschitz in O. Weber, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 18. novembra 2008

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 49 ES in 50 ES ter 81 ES, 82 ES in 86 ES.

2 Ta predlog je bil vložen v sporu med družbo Kattner Stahlbau GmbH (v nadaljevanju: Kattner) in Maschinenbau- und Metall- Berufsgenossenschaft (poklicni sklad za zaposlene v strojništvu in kovinarstvu, v nadaljevanju: MMB) glede obveznega članstva družbe Kattner v slednjem zaradi zakonskega zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni.

Nacionalni pravni okvir

3 Zakonski sistem zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni je v Nemčiji urejen v knjigi VII zakonika o socialni varnosti (Sozialgesetzbuch VII) v različici, objavljeni z zakonom z dne 7. avgusta 1996 (BGBl 1998 I, str. 1254, v nadaljevanju: SGB VII), ki je začel veljati 1. januarja 1997. Člen 1 SGB VII določa, da je namen tega zavarovanja:

„1. z vsemi ustreznimi sredstvi preprečevati nesreče pri delu, poklicne bolezni in nevarnosti za zdravje, povezane z delom, in

2. z vsemi ustreznimi sredstvi zagotoviti ozdravitev in ponovno vzpostavitev delovne zmožnosti zavarovancev v primeru nesreče pri delu ali poklicne bolezni in njim ali njihovim upravičencem povrniti škodo v obliki denarnih dajatev.“

4 Iz predložitvene odločbe in iz stališč, predloženih Sodišču, izhaja, da ta sistem temelji zlasti na dejstvih, navedenih v nadaljevanju.

Obvezno članstvo

5 V navedenem sistemu se morajo zaradi zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni vsa podjetja obvezno včlaniti v poklicni sklad (Berufsgenossenschaft), v katerega spadajo tako vsebinsko kot geografsko. Različni poklicni skladi imajo status organizacij javnega prava, katerih namen ni ustvarjanje dobička. Po podatkih nemške vlade in Komisije Evropskih skupnosti trenutno obstaja 25 poklicnih skladov. Vsak poklicni sklad je razdeljen na več panog glede na zadevne gospodarske sektorje.

Prispevki

6 Člen 152(1) SBG VII z naslovom „Porazdelitev“ določa:

„Prispevki se določijo s porazdelitvijo po izteku koledarskega leta, v katerem je nastala upravičenost. Porazdelitev mora pokriti potrebe preteklega leta, vključno z zneski,

potrebnimi za ustvarjanje rezerv. Poleg tega se lahko prispevki odtegnejo samo za dodatna obratna sredstva.“

7 Člen 153 SBG VII z naslovom „Osnova za izračun“ določa:

„1. Če spodnje določbe ne določajo drugače, se pri osnovah za izračun prispevkov upoštevajo finančne potrebe (znesek za porazdelitev), plače zavarovancev in razredi tveganja.

2. Plače zavarovancev se upoštevajo za osnovo do višine zneska najvišje letne plače.

3. S statutom se lahko določi, da se za osnovo izračuna prispevkov za zavarovance, ki so dopolnili 18 let, upošteva najmanj minimalna letna plača. Če zavarovanci niso bili zaposleni celotno koledarsko leto ali niso bili zaposleni za polni delovni čas, se za osnovo upošteva ustrezen odstotek tega zneska.

4. Pri izračunu prispevkov se lahko v celoti ali deloma ne upošteva stopnje tveganja za nesreče v podjetjih, če stroški pokojnin, pomoči ob smrti in odškodnin izvirajo:

(1) iz škodnih dogodkov, ki so nastali v podjetjih, zaprtih pred najmanj štirimi leti, šteto od tekočega leta, ali

(2) iz škodnih dogodkov, ki so bili prvič ugotovljeni pred najmanj štirimi leti, šteto od tekočega leta.

Skupni znesek stroškov, ki se porazdelijo med podjetja brez upoštevanja stopnje tveganja za nesreče, ne more preseči 30 % celotnih stroškov za pokojnine, pomoči ob smrti in odškodnine. Izvedbene določbe se uredijo s statutom."

8 Člen 157 SBG VII z naslovom „Lestvica tveganj" določa:

„1. Nosilec zavarovanja samostojno določi lestvico tveganj za primere nesreč. Na lestvici tveganj mora določiti razrede tveganja, ki omogočajo stopnjevanje prispevkov. […]

2. Lestvica tveganj je razdeljena na razdelke, v katerih so skupine tveganj oblikovane glede na tveganja, ki grozijo, ob upoštevanju porazdelitve zavarovalnih tveganj. […]

3. Razredi tveganja se izračunajo glede na razmerje med dodeljenimi dajatvami in delavci.

[…]"

9 Po mnenju družbe Kattner je na podlagi člena 161 SGB VII poklicnim skladom dovoljeno, da v svojih statutih določijo enoten minimalni prispevek.

10 Člen 176 SBG VII z naslovom „Dolžnost sorazmerne porazdelitve“ v odstavku 1 določa:

„Če

1. je strošek pokojnin poklicnega sklada več kot 4,5-krat višji od povprečnega stroška pokojnin poklicnih skladov,

2. strošek pokojnin poklicnega sklada, ki med podjetja ne glede na stopnjo tveganja porazdeli najmanj 20 % in največ 30 % stroškov pokojnin, pomoči ob smrti in odškodnin na podlagi člena 153(4), presega trikratnik povprečnega stroška pokojnin poklicnih skladov, ali

3. delež stroškov odškodnin poklicnega sklada presega petkratnik povprečnega deleža stroškov odškodnin poklicnih skladov,

poklicni skladi izravnajo presežne stroške med seboj. Če znesek za izravnavo iz točke 2 zgoraj presega znesek, ki ga poklicni sklad porazdeli med podjetji ne glede na stopnjo tveganja za nesreče, se znesek za izravnavo zmanjša za ta znesek.“

Prejemki

11 Delavci imajo neposredno pravico do prejemkov iz poklicnega sklada, ne da bi bilo treba ugotavljati odgovornost delodajalca (členi od 104 do 109 SGB VII).

12 Seznam prejemkov in pogoji za njihovo dodelitev so našteti v členih od 26 do 103 SGB VII. Pravica do teh prejemkov nastane neodvisno od sposobnosti delodajalca za plačilo prispevka. V skladu s členom 85 SGB VII se za izračun prejemkov upoštevajo samo plače, ki so med minimumom in maksimumom.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

13 Kattner je družba z omejeno odgovornostjo nemškega prava, ki je bila ustanovljena 13. novembra 2003 in ki od 1. januarja 2004 opravlja svojo dejavnost na področju kovinskih gradenj ter izdelave stopnišč in balkonov.

14 MMB je 27. januarja 2004 obvestil družbo Kattner, da je njen zakonsko pristojni nosilec zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni na podlagi določb SGB VII, in da je zato ta družba članica navedenega poklicnega sklada ter da so ji bili med drugim že določeni razredi tveganja.

15 Z dopisom z dne 1. novembra 2004 je družba Kattner, ki je nameravala skleniti zasebno zavarovanje za obstoječa tveganja, MMB sporočila preklic svojega obveznega članstva z začetkom veljavnosti ob koncu leta 2004.

16 MMB je 15. novembra 2004 družbo Kattner obvestil, da glede na to, da je v razmerju do nje zakonsko pristojni nosilec zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni, odstop ali preklic članstva v skladu z zakonom ni mogoč in da je zato treba njeno zahtevo zavrniti. Na podlagi upravne pritožbe je MMB to odločbo potrdil 20. aprila 2005.

17 Sozialgericht Leipzig (socialno sodišče v Leipzigu) je 21. novembra 2005 zavrnilo tožbo, ki jo je vložila družba Kattner.

18 Družba Kattner je vložila pritožbo pri Sächsisches Landessozialgericht (socialno sodišče za deželo Saško), v kateri najprej navaja, da obvezno članstvo v MMB omejuje svobodo opravljanja storitev iz členov 49 ES in 50 ES. V zvezi s tem prilaga predračun danske zavarovalne družbe, ki jo prav tako zavaruje za primer nesreče pri delu, poklicne bolezni in nesreče na poti na delo in z dela pod enakimi pogoji kot MMB. Storitve, ki jih opravlja ta družba, naj bi med drugim ustrezale storitvam, določenim z nemško pravno ureditvijo v postopku v glavni stvari. Zatem družba Kattner trdi, da sta zaradi izključne pristojnosti, ki jo ima MMB, kršena člena 82 ES in 86 ES. Po mnenju družbe Kattner monopolnega položaja nemških nosilcev zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni ne utemeljuje noben nujni razlog v javnem interesu.

19 Sächsisches Landessozialgericht v predložitveni odločbi poudarja, da obstajajo bistvene razlike med sistemom v postopku v glavni stvari in italijanskim sistemom zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni, navedenem v sodbi z dne 22. januarja

2002 v zadevi Cisal (C-218/00, Recueil, str. I-691), tako da na podlagi navedb Sodišča v tej zadevi predložitveno sodišče ne more odgovoriti na vsa vprašanja, ki se postavljajo v sporu, ki mu je bil predložen.

20 Po mnenju predložitvenega sodišča naj bi bilo namreč najprej vprašljivo, ali je MMB organizacija, ki je na podlagi zakona odgovorna za upravljanje sistema obveznega zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni. Glede tega naj bi bila bistvena razlika med italijanskim in nemškim sistemom v tem, da naj bi imel Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL) (nacionalni zavod za zavarovanje za primer nesreče pri delu), naveden v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Cisal, monopol, nemški sistem pa naj bi temeljil na oligopolu. Poleg tega naj MMB ne bi bil odgovoren za upravljanje sistema obveznega zavarovanja, temveč naj bi sam zagotavljal to zavarovanje. Dejavnost upravljanja MMB naj bi bila v bistvenem enaka dejavnosti gospodarskih subjektov, zlasti dejavnosti zavarovalnih družb.

21 Sicer pa predložitveno sodišče meni, da obvezna včlanitev v nemški sistem zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni ni nujno potrebna za finančno ravnotežje ali za izvajanje načela solidarnosti. Če bi bil namreč znesek prispevka odvisen od ureditve, ki bi jo vsak poklicni sklad sprejel samostojno in bi se področje dejavnosti tega sklada lahko spreminjalo, bi nastanek sektorskih ali ozemeljskih monopolov, ki ne bi bili povezani s tveganji, zaradi samovoljno oblikovanih kategorij tveganja povzročil različne tarife za enaka tveganja. Poleg tega naj ne bi nobena določba določala, da je v primeru velikih tveganj prispevek omejen navzgor. Vrh tega naj minimalni znesek plačila iz člena 153(3) SGB VII, ki se lahko upošteva pri izračunu prispevkov, ne bi bil zavezujoč, temveč bi se ga lahko določilo v statutih. Tudi maksimalni znesek plačila iz odstavka 2 istega člena, ki se upošteva pri izračunu tako prejemkov kot prispevkov, naj bi bil na podlagi člena 81 in naslednjih ter člena 153(2) SGB VII urejen s statuti. Nazadnje naj bi bili prejemki, vsaj njihov največji del, odvisni od zneska plačila zavarovancev. Iz tega naj bi izhajalo, da nemški sistem iz postopka v glavni stvari ne pozna mehanizma porazdelitve, ki bi temeljil na določenem cilju socialne politike.

22 V teh okoliščinah je Sächsisches Landessozialgericht prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je [MMB] podjetje v smislu členov 81 [ES] in 82 ES?

2. Ali je obvezno članstvo [družbe Kattner] v [MMB] v nasprotju z določbami prava Skupnosti?“

Vprašanji za predhodno odločanje

Dopustnost

23 MMB in Komisija glede prvega vprašanja zatrjujeta, da predložitveno sodišče želi pridobiti razlago nacionalnega prava in da ne navaja okoliščin, v katerih bi poklicni sklad lahko bil podjetje v smislu členov 81 ES in 82 ES. Komisija glede drugega vprašanja dodaja, da predložitveno sodišče ni dovolj natančno opredelilo pravil prava Skupnosti, ki jih je treba razložiti. MMB med drugim trdi, da postavljeni vprašanji ne bosta privedli do odgovora, ki bi koristil predložitvenemu sodišču, saj naj to ne bi moglo prekiniti obveznega članstva družbe Kattner, glede na to, da prvotna odločba o včlanitvi z dne 27. januarja 2004 ni bila izpodbijana.

24 Kar zadeva, prvič, besedilo vprašanj za predhodno odločanje, je treba najprej opozoriti, da Sodišče v okviru postopka na podlagi člena 234 ES ni pristojno za uporabo pravil prava Skupnosti v zvezi s posameznim primerom in torej tudi ne za presojo nacionalnih

določb v zvezi s takim pravilom. Lahko pa Sodišče nacionalnemu sodišču posreduje vse razlage s področja prava Skupnosti, ki bi mu lahko koristile pri presoji učinkov teh določb (glej v tem smislu sodbi z dne 24. septembra 1987 v zadevi Coenen, 37/86, Recueil, str. 3589, točka 8, in z dne 5. julija 2007 v združenih zadevah Fendt Italiana, C-145/06 in C-146/06, ZOdl., str. I-5869, točka 30). V takem primeru mora Sodišče, če je treba, preoblikovati postavljena vprašanja (glej zlasti sodbi z dne 8. marca 2007 v zadevi Campina, C-45/06, ZOdl., str. I-2089, točka 30, in z dne 11. marca 2008 v zadevi Jager, C-420/06, ZOdl., str. I-1315, točka 46).

25 V tem primeru – čeprav je sicer res, da predložitveno sodišče s prvim vprašanjem Sodišču predlaga, da uporabi člena 81 ES in 82 ES v postopku v glavni stvari, tako da samo odloči, ali je MMB podjetje v smislu teh določb, ne da bi pojasnilo okoliščine v zvezi s tem, ki so pomembne za tako opredelitev – pa nič ne preprečuje preoblikovanja tega vprašanja tako, da se poskusi navedenemu sodišču posredovati razlaga navedenih določb, ki mu bo pomagala odločiti v sporu, ki mu je predložen.

26 Sicer pa je treba tudi opozoriti, da je v skladu s sodno prakso, ko je vprašanje za predhodno odločanje omejeno na sklicevanje na pravo Skupnosti, ne da bi bile navedene določbe prava, na katere se navezuje, Sodišče dolžno iz vseh podatkov, ki jih je posredovalo predložitveno sodišče, in zlasti iz obrazložitve predložitvene odločbe, izluščiti določbe prava Skupnosti, ki jih je treba razložiti ob upoštevanju predmeta spora (glej v tem smislu zlasti sodbo z dne 20. aprila 1988 v zadevi Bekaert, 204/87, Recueil, str. 2029, točki 6 in 7).

27 Čeprav v obravnavanem primeru besedilo drugega vprašanja ne opredeljuje določb prava Skupnosti, ki jih je treba razložiti, iz predložitvene odločbe jasno izhaja, da je to vprašanje namenjeno odločitvi, ali – kot zatrjuje družba Kattner v sporu o glavni stvari – obvezno članstvo v poklicnem skladu, kakršen je MMB, lahko pomeni omejitev svobode opravljanja storitev, ki je prepovedana s členoma 49 ES in 50 ES, ali zlorabo, ki je prepovedana s členom 82 ES, po potrebi v povezavi s členom 86 ES, tako da je navedeno vprašanje mogoče preoblikovati v tem smislu.

28 Drugič, glede koristnosti postavljenih vprašanj za predložitveno sodišče je treba spomniti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, vzpostavljenega na podlagi člena 234 ES, le nacionalno sodišče, ki odloča v sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, ki jo je treba sprejeti, pristojno za presojo, glede na posebnosti zadeve, o tem, ali potrebuje predhodno odločbo za to, da izda sodbo, in o pomembnosti vprašanj, ki jih zastavi Sodišču. Posledično mora Sodišče načeloma odločiti o zastavljenih vprašanjih za predhodno odločanje, če se nanašajo na razlago prava Skupnosti (glej zlasti sodbo z dne 23. novembra 2006 v zadevi Asnef-Equifax in Administración del Estado, C-238/05, ZOdl., str. I-11125, točka 15 in navedena sodna praksa).

29 Vendar mora Sodišče v izjemnih primerih samo preizkusiti okoliščine, v katerih mu je zadevo predložilo nacionalno sodišče, da preveri, ali je zanjo pristojno. Duh medsebojnega sodelovanja, v katerem poteka postopek za izdajo predhodne odločbe, namreč zahteva tudi to, da nacionalno sodišče upošteva funkcijo, zaupano Sodišču, ki je prispevek k razsojanju v državah članicah in ne podajanje posvetovalnih mnenj o splošnih ali hipotetičnih vprašanjih. Zavrnitev predloga nacionalnega sodišča pa je mogoča samo, če je očitno, da se zahtevana razlaga prava Skupnosti ne nanaša na dejansko stanje ali predmet spora v postopku v glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, da bi lahko na zastavljena vprašanja uporabno odgovorilo (zgoraj navedena sodba Asnef-Equifax in Administración del Estado, točki 16 in 17 ter navedena sodna praksa).

30 V obravnavanem primeru iz predložitvene odločbe izhaja, da se spor o glavni stvari nanaša na zakonitost obveznega članstva družbe Kattner v MMB zaradi zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni. V zvezi s tem se predložitveno sodišče zlasti sprašuje o združljivosti tega obveznega članstva s členoma 49 ES in 50 ES na eni strani ter s členi od 82 ES do 86 ES na drugi strani.

31 V teh okoliščinah ni mogoče šteti za očitno, da se zahtevana razlaga prava Skupnosti ne nanaša na dejansko stanje ali predmet spora, o katerem odloča predložitveno sodišče in da ta spor ni hipotetičen.

32 Zato je treba predlog za sprejetje predhodne odločbe šteti za dopustnega.

Utemeljenost

Prvo vprašanje

33 S prvim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člena 81 ES in 82 ES razlagati tako, da je organizacija, kakršna je MMB, v katero se morajo podjetja iz določene panoge in iz določenega območja obvezno včlaniti zaradi zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni, podjetje v smislu teh določb.

34 V skladu z ustaljeno sodno prakso s področja prava konkurence pojem podjetje zajema vse subjekte, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihovo pravno obliko in njihov način financiranja (glej zlasti sodbi z dne 23. aprila 1991 v zadevi Höfner in Elser, C-41/90, Recueil, str. I-1979, točka 21, in z dne 11. decembra 2007 v zadevi ETI in drugi, C-280/06, ZOdl., str. I-10893, točka 38).

35 V obravnavanem primeru je treba najprej poudariti, da poklicni skladi, kakršen je MMB, kot organizacije javnega prava sodelujejo pri upravljanju nemškega sistema socialne varnosti in v tem pogledu izvajajo socialno funkcijo brez vsakršnega pridobitnega cilja (glej v tem smislu sodbo z dne 16. marca 2004 v združenih zadevah AOK Bundesverband in drugi, C-264/01, C-306/01, C-354/01 in C-355/01, Recueil, str. I-2493, točka 51).

36 Kot je namreč Sodišče razsodilo glede italijanskega zakonskega sistema zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni, zavarovanje za to tveganje že dolgo spada v socialno varstvo, ki ga države članice zagotavljajo vsem ali nekaterim svojim prebivalcem (zgoraj navedena sodba Cisal, točka 32).

37 V skladu z ustaljeno sodno prakso pravo Skupnosti torej ne vpliva na pristojnost držav članic, da uredijo svoje sisteme socialne varnosti (glej zlasti sodbe z dne 28. aprila 1998 v zadevi Kohll, C-158/96, Recueil, str. I-1931, točka 17; z dne 12. julija 2001 v zadevi Smits in Peerbooms, C-157/99, Recueil, str. I-5473, točka 44, in z dne 16. maja 2006 v zadevi Watts, C-372/04, ZOdl., str. I-4325, točka 92).

38 Poleg tega pa zakonski sistem zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni, kot je ta v postopku v glavni stvari, sledi socialnemu cilju, s tem da določa obvezno socialno varstvo za vse delavce (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Cisal, točka 34).

39 V skladu s členom 1 SGB VII je namreč namen tega sistema po eni strani z vsemi ustreznimi sredstvi preprečevati nesreče pri delu, poklicne bolezni in nevarnosti za zdravje, povezane z delom, ter po drugi strani z vsemi ustreznimi sredstvi zagotoviti ozdravitev in ponovno vzpostavitev delovne zmožnosti zavarovancev in njim ali njihovim upravičencem povrniti škodo v obliki denarnih dajatev.

40 Poleg tega iz stališč, ki so bila predložena Sodišču, izhaja, da si navedeni sistem prizadeva k zagotavljanju kritja za primer nesreče pri delu ali poklicne bolezni vsem zavarovanim osebam, neodvisno od krivde žrtve ali delodajalca, torej ne da bi bilo treba ugotavljati civilno odgovornost osebe, ki ima koristi od tvegane dejavnosti (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Cisal, točka 35).

41 Socialni namen takega sistema se kaže tudi v okoliščini, da se, kot izhaja iz spisa, ki je bil predložen Sodišču, prejemki izplačajo, tudi če dolgovani prispevki niso bili plačani, kar očitno prispeva k varovanju vseh delavcev pred ekonomskimi posledicami nesreč pri delu (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Cisal, točka 36).

42 Vendar, kot izhaja iz sodne prakse Sodišča, sam socialni namen sistema zavarovanja ne zadošča, da se obravnavana dejavnost ne bi opredelila za gospodarsko dejavnost (glej v tem smislu sodbi z dne 21. septembra 1999 v zadevi Albany, C-67/96, Recueil, str. I-5751, točka 86, in z dne 12. septembra 2000 v združenih zadevah Pavlov in drugi, od C-180/98 do C-184/98, Recueil, str. I-6451, točka 118, ter zgoraj navedeno sodbo Cisal, točka 37).

43 Zlasti je še treba preučiti, ali je mogoče šteti, da se s tem sistemom izvaja načelo solidarnosti, in koliko je pod nadzorom države, saj lahko ta dejavnika izključita gospodarski značaj določene dejavnosti (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Cisal, točke od 38 do 44).

– Izvajanje načela solidarnosti

44 Kar zadeva, prvič, izvajanje načela solidarnosti, iz splošne presoje sistema iz postopka v glavni stvari izhaja, da se ta – tako kot sistem v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Cisal (točka 39) – financira s prispevki, katerih stopnja ni sistematično sorazmerna z zavarovanim tveganjem.

45 Znesek prispevkov namreč ni odvisen le od zavarovanega tveganja, temveč, kot izhaja iz člena 153, od (1) do (3), SGB VII, tudi od plačila zavarovancev v mejah najvišjega določenega zneska in, če je tak primer, najnižjega določenega zneska (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Cisal, točka 39).

46 Poleg tega je na podlagi členov 152(1) in 153(1) SGB VII znesek prispevkov odvisen tudi od finančnih potreb, ki izhajajo iz dajatev, ki jih je zadevni poklicni sklad izplačal v preteklem koledarskem letu. Upoštevanje navedenih finančnih potreb torej omogoča porazdelitev tveganj, ki so povezana z dejavnostjo članov poklicnega sklada, med vse člane ne glede na panogo, v katero spadajo, s čimer je vzpostavljena skupnost tveganja na ravni poklicnega sklada.

47 Sicer pa so – s pridržkom nekaterih mogočih prilagoditev, ki so povezane z dejavnostjo posameznih podjetij – tveganja, ki se upoštevajo pri izračunu prispevkov, povezana s panogo, v katero spadajo člani posameznega poklicnega sklada, prek razredov tveganja, ki so bili določeni v skladu s členom 157 SGB VII, tako da ti člani tvorijo skupnost tveganja glede na tveganja, ki jim je izpostavljena ta panoga.

48 Poleg tega je razvidno, da v skladu s členom 176 SGB VII za poklicne sklade velja obveznost medsebojnega izravnavanja, kadar stroški enega sklada pomembno presegajo povprečne stroške vseh skladov. Iz tega izhaja, da se načelo solidarnosti izvaja tudi na ravni nacionalnega ozemlja med vsemi panogami, saj so tudi različni poklicni skladi zbrani v skupnost tveganja, kar jim omogoča, da med seboj porazdelijo stroške in tveganja (glej po analogiji sodbo z dne 17. februarja 1993 v združenih zadevah Poucet in Pistre, C-159/91 in C-160/91, Recueil, str. I-637, točka 12, in zgoraj navedeno sodbo AOK Bundesverband in drugi, točka 53).

49 Seveda predložitveno sodišče poudarja, da v nasprotju z italijanskim sistemom, obravnavanim v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Cisal, nemški sistem v postopku v glavni stvari ne določa, da so prispevki omejeni na določen najvišji znesek, in da ga ne izvaja ena sama organizacija, ki ima monopolni položaj, temveč, kot navaja to sodišče, več organizacij skupaj, ki so v oligopolnem položaju.

50 Ta dejavnika pa ne vzbujata dvoma o solidarnostnem značaju financiranja sistema, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, ki izhaja iz ugotovitev v točkah od 44 do 48 te sodbe v okviru splošne presoje tega sistema.

51 V zvezi s prvim dejavnikom je treba ugotoviti, da čeprav obstoj zgornje omejitve gotovo prispeva k izvajanju načela solidarnosti, zlasti če breme financiranja nosijo vsa podjetja, ki spadajo v isti razred (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Cisal, točka 39), zgolj njen neobstoj ne more odvzeti solidarnostnega značaja sistemu, ki ima zgoraj navedene značilnosti.

52 Sicer pa je v vsakem primeru, glede na to, da člen 153(2) SGB VII izrecno določa, da se „plača zavarovancev […] upošteva za osnovo do višine zneska najvišje letne plače“, dolžnost predložitvenega sodišča, katerega odločba se izrecno sklicuje na to določbo, da preveri, ali – kot je trdila nemška vlada in kot izhaja tudi iz stališč družbe Kattner – navedena določba lahko okrepi solidarnostni značaj sistema iz postopka v glavni stvari, s tem da posredno omejuje znesek prispevkov, ko je zavarovano tveganje večje.

53 Glede drugega dejavnika, ki ga poudarja predložitveno sodišče, pa je treba opozoriti, kot je že bilo navedeno v točki 37 te sodbe, da pravo Skupnosti ne vpliva na pristojnost držav članic, da uredijo svoje sisteme socialne varnosti. Kadar se država članica pri izvajanju te pristojnosti odloči, da bo porazdelila skrb za sistem socialne varnosti med več organizacij na sektorski in/ali ozemeljski podlagi, dejansko izvaja načelo solidarnosti, čeprav omeji okvir, v katerem se to uporablja. To še toliko bolj velja, če – kot v sistemu iz postopka v glavni stvari – poklicni skladi opravijo medsebojno porazdelitev stroškov in tveganj na nacionalni ravni.

54 Nazadnje, v nasprotju s tem, kar trdi družba Kattner, na solidarnostni značaj financiranja sistema, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, ne more vplivati niti okoliščina, da bi se lahko poklicni skladi na podlagi člena 161 SGB VII odločili za določitev enotnega minimalnega zneska prispevka. Nasprotno, določitev takšnega prispevka lahko, tudi ob predpostavki, kot trdi družba Kattner, da bi to zmanjšalo finančne potrebe, ki bi se porazdelile, sama po sebi prispeva k solidarnostnemu značaju navedenega sistema. Kar namreč zadeva zavarovance, katerih plačilo je nižje od tistega, ki mu ustreza znesek minimalnega prispevka, obstoj zadnjega privede do uveljavitve zneska prispevka, ki ne le da je enoten za vse zavarovance določenega poklicnega sklada, temveč je tudi neodvisen od zavarovanega tveganja in tako tudi od panoge, v katero spadajo navedeni zavarovanci.

55 Drugič, treba je opozoriti – tako kot je Sodišče razsodilo v zgoraj navedeni sodbi Cisal (točka 40) – da vrednost dajatev, ki jih izplačajo pokojninski skladi, ni nujno sorazmerna s plačilom zavarovanca.

56 Čeprav se višina plačila upošteva pri izračunu prispevka, tako iz predložitvene odločbe kot iz stališč, ki so bila predložena Sodišču, izhaja, da so dajatve v naravi, kot so storitve preprečevanja in rehabilitacije, popolnoma neodvisne od višine plačila. Te dajatve pa so pomembne, saj gre po podatkih predložitvenega sodišča za približno 12 % celotnih izdatkov MMB za leto 2002, po podatkih MMB in nemške vlade pa celo za znesek, ki se giblje med 25 % in 30 % te vsote.

57 Poleg tega glede denarnih dajatev za delno nadomestitev izgube dohodka zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni iz odločbe predložitvenega sodišča kot tudi iz stališč, predloženih Sodišču izhaja, da se na podlagi člena 85 SGB VII upoštevajo samo plače, ki so med minimumom in maksimumom, torej med „minimalno letno plačo“ in „najvišjo določeno letno plačo“, kar pa mora predložitveno sodišče še potrditi. Tako nemška vlada kot Komisija sta tudi poudarili, da je znesek dodatka za pomoč in postrežbo v celoti neodvisen od plačanih prispevkov, kar je prav tako dolžno preveriti predložitveno sodišče.

58 V teh okoliščinah je razvidno, da lahko tako kot v sistemu, obravnavanem v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Cisal, plačilo visokih prispevkov upravičuje le do navzgor omejenih dajatev in obratno, plačilo razmeroma nizkih prispevkov upravičuje do dajatev, izračunanih na podlagi višjega plačila, kot je v svojih stališčih poudarila tudi sama družba Kattner.

59 Neobstoj neposredne povezave med plačanimi prispevki in prejetimi dajatvami torej kaže na solidarnost med boljše plačanimi delavci in tistimi, ki bi bili, upoštevajoč njihov nizek dohodek, brez primernega socialnega kritja, če bi taka povezava obstajala (glej zgoraj navedeno sodbo Cisal, točka 42).

– Nadzor, ki ga izvaja država

60 Kar zadeva, drugič, nadzor, ki ga izvaja država, iz predložitvene odločbe izhaja, da če je nemški zakon zaupal izvajanje zakonskega zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni poklicnim skladom, kakršen je MMB, lahko navedeni skladi v svojih statutih po eni strani določijo, da znesek minimalne letne plače upoštevajo za najnižjo osnovo za izračun prispevkov v skladu s členom 153(3) SGB VII, in po drugi strani povišajo, kar družba Kattner vztrajno poudarja v svojih stališčih, znesek najvišje letne plače, ki se še upošteva za izračun prispevkov na podlagi odstavka 2 navedenega člena 153 in dajatev na podlagi člena 85 SGB VII. Poleg tega pa iz stališč družbe Kattner, ki jih v tem delu potrjujejo tudi stališča nemške vlade, izhaja, da v skladu s členom 157(1) SGB VII poklicni skladi samostojno določijo lestvico tveganj in razrede tveganj, ki vplivajo na izračun prispevkov.

61 Vendar tolikšna prosta presoja pri določitvi dejavnikov, ki vplivajo na znesek prispevkov in dajatev, poklicnih skladov, kakršen je MMB, v okviru sistema samoupravljanja kot taka ne more spremeniti značaja dejavnosti, ki jo opravljajo navedeni skladi (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo AOK Bundesverband in drugi, točka 56).

62 Iz spisa, ki je bil predložen Sodišču, dejansko izhaja, kot je ugotovil generalni pravobranilec v točki 54 sklepnih predlogov, da je ta prosta presoja predvidena in natančno omejena z zakonom, glede na to, da SGB VII določa dejavnike, ki jih je treba upoštevati pri izračunu prispevkov, dolgovanih iz naslova zakonskega sistema iz postopka v glavni stvari, in izčrpen seznam dajatev, zagotovljenih iz naslova tega sistema, ter način njihove dodelitve.

63 V zvezi s tem iz stališč, ki so jih predložile družba Kattner, nemška vlada in Komisija, izhaja, kar pa mora še vseeno preveriti predložitveno sodišče, da zakonske določbe določajo minimalni in maksimalni znesek plačila, ki se upošteva za izračun prispevkov in dajatev, s tem da se lahko le maksimalni znesek uredi v statutu poklicnih skladov, če je treba.

64 Poleg tega kaže, kar mora tudi še preveriti predložitveno sodišče, da so poklicni skladi, kar zadeva pripravo statutov in zlasti določitev zneskov prispevkov in dajatev iz naslova zakonskega sistema iz postopka v glavni stvari, pod nadzorom zvezne države, ki v tem pogledu v skladu z določbami SGB VII nastopa kot nadzorni organ.

65 Iz zgoraj navedenega torej izhaja, da v zakonskem sistemu zavarovanja, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, znesek prispevkov in vrednost dajatev, ki sta bistvena sestavna dela takega sistema – s pridržkom preverb, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče – po eni strani izvajata načelo solidarnosti, kar vključuje, da prejete dajatve niso nujno sorazmerne s plačanim prispevkom, po drugi strani pa sta podvržena nadzoru države (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Cisal, točka 44).

66 V teh okoliščinah in s pridržkom preverbe teh dveh elementov v zvezi z načelom solidarnosti in nadzora države s strani predložitvenega sodišča je treba ugotoviti, da s pomočjo pri upravljanju enega od tradicionalnih področij socialne varnosti, v tem primeru zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni, organizacija, kakršna je MMB, opravlja funkcijo izključno socialnega značaja, tako da njena dejavnost ni gospodarska dejavnost v smislu prava konkurence in torej ta organizacija ni podjetje v smislu členov 81 ES in 82 ES (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Cisal, točka 45).

67 Te ugotovitve ne more omajati okoliščina, ki jo je navedlo predložitveno sodišče, da v nasprotju s položajem v okviru italijanskega sistema, obravnavanega v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Cisal, poklicni sklad, kakršen je MMB, ne zagotavlja upravljanja zadevnega zakonskega sistema zavarovanja, temveč neposredno ponuja storitve zavarovanja. Kot je namreč v bistvenem opozoril generalni pravobranilec v točki 61 sklepnih predlogov, če pravo Skupnosti ne vpliva na pristojnost držav članic, da uredijo svoje sisteme socialne varnosti, zgolj ta okoliščina kot taka ne more vplivati na popolnoma socialni značaj funkcije, ki jo izvršuje tak sklad, saj ne vpliva ne na solidarnostni značaj navedenega sistema ne na nadzor, ki ga nad njim izvaja država, kakor izhajata iz zgoraj navedene analize.

68 Na prvo vprašanje je treba zato odgovoriti, da je treba člena 81 ES in 82 ES razlagati tako, da organizacija, kakršna je poklicni sklad iz postopka v glavni stvari, pri kateri se morajo podjetja iz določene panoge in določenega območja obvezno včlaniti zaradi zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni, ni podjetje v smislu teh določb, temveč opravlja izključno socialno funkcijo, če taka organizacija deluje v okviru sistema, ki izvaja načelo solidarnosti in je pod nadzorom države, kar pa je dolžno preveriti predložitveno sodišče.

Drugo vprašanje

69 Z drugim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člena 49 ES in 50 ES na eni strani ter člene od 82 ES do 86 ES na drugi strani razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, kakršna je v postopku v glavni stvari, ki določa, da se morajo podjetja iz določene panoge in iz določenega območja obvezno včlaniti v organizacijo, kakršna je MMB.

70 V zvezi s tem je treba takoj opozoriti, da – upoštevajoč odgovor na prvo vprašanje – ni treba odgovarjati na drugo vprašanje v delu, v katerem se nanaša na razlago členov od 82 ES do 86 ES, saj je uporaba teh določb odvisna od obstoja podjetja.

71 Glede razlage členov 49 ES in 50 ES je treba opozoriti, kot je bilo ugotovljeno že v točki 37 te sodbe, da glede na to, da pravo Skupnosti ne posega v pristojnosti držav članic, da same urejajo svoje sisteme socialne varnosti, je – če ni usklajevanja na ravni Skupnosti – naloga zakonodaje zadevne države članice, da določi pogoje za pravico ali obveznost zavarovanja po tem sistemu socialne varnosti (glej zlasti zgoraj navedene sodbe Kohll, točka 18; Smits in Peerbooms, točka 45, in Watts, točka 92).

72 Tako Komisija kot v bistvu tudi nemška vlada menita, da iz te sodne prakse izhaja, da je vzpostavitev obveznosti članstva v sistemu socialne varnosti, kot jo določa nacionalna ureditev v postopku v glavni stvari, v izključni pristojnosti države članice, tako da ta ureditev ne spada na področje uporabe členov 49 ES in 50 ES. Zunaj okvira obveznega članstva naj ne bi bila ugotovljena nobena omejitev svobode opravljanja storitev, če bi se

obravnaval samo način financiranja sistema socialne varnosti in ne zagotavljanje dajatev potem, ko se zavarovano tveganje uresniči.

73 Te trditve ni mogoče sprejeti.

74 Čeprav je namreč res, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso, navedeno v točki 71 te sodbe – če ni usklajevanja na ravni Skupnosti – naloga zakonodaje vsake države članice, da določi zlasti pogoje za pravico ali obveznost zavarovanja v nekem sistemu socialne varnosti, morajo države članice pri izvajanju te pristojnosti vseeno spoštovati pravo Skupnosti (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Kohll, točka 19, in Smits in Peerbooms, točka 46). Iz tega izhaja, da ta pristojnost držav članic ni neomejena (sodba z dne 3. aprila 2008 v zadevi Derouin, C-103/06, ZOdl., str. I-1853, točka 25).

75 Torej dejstvo, da se nacionalna ureditev, kakršna je v postopku v glavni stvari, nanaša samo na financiranje enega področja socialne varnosti, v tem primeru zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni, z določitvijo obveznega članstva podjetij, ki spadajo v zadevni sistem, v poklicnih skladih, ki jim je bilo z zakonom zaupano izvajanje tega zavarovanja, ne more izključiti uporabe pravil Pogodbe ES, zlasti teh, ki se nanašajo na svobodo opravljanja storitev (glej sodbo z dne 26. januarja 1999 v zadevi Terhoeve, C-18/95, Recueil, str. I-345, točka 35).

76 Zato mora biti sistem obveznega članstva, ki ga določa nacionalna ureditev v postopku v glavni stvari, združljiv z določbami členov 49 ES in 50 ES.

77 Preučiti je torej treba, kot v postopku pred nacionalnim sodiščem in v stališčih, ki jih je predložila Sodišču, trdi družba Kattner, ali lahko vzpostavitev zakonskega sistema zavarovanja s strani države članice, kakršen je v postopku v glavni stvari, ki določa obvezno članstvo podjetij v poklicnih skladih, kakršen je MMB, zaradi zavarovanja za primer nesreče pri delu ali poklicne bolezni, lahko pomeni omejitev svobode opravljanja storitev v smislu člena 49 ES. Tako je treba preveriti, prvič, ali ta vzpostavitev omejuje možnost zavarovalnih družb s sedežem v drugih državah članicah, da na trgu prve države članice ponujajo storitve zavarovanja za zadevna tveganja ali nekatera izmed njih, in, drugič, ali odvrača podjetja s sedežem v prvi državi članici, ki so jim storitve namenjene, da bi se zavarovala pri takih družbah.

78 V zvezi s tem je treba opozoriti, da v skladu s sodno prakso svoboda opravljanja storitev ne zahteva le odprave vsakršne diskriminacije ponudnika storitev s sedežem v drugi državi članici na podlagi njegove nacionalne pripadnosti, ampak tudi odpravo vseh omejitev – čeprav veljajo brez razlik za nacionalne ponudnike storitev in za ponudnike storitev iz drugih držav članic –, če te omejitve prepovedujejo, ovirajo ali zmanjšujejo privlačnost dejavnosti ponudnika storitev s sedežem v drugi državi članici, kjer zakonito ponuja podobne storitve (glej v tem smislu zlasti sodbe z dne 20. februarja 2001 v zadevi Analir in drugi, C-205/99, Recueil, str. I-1271, točka 21; z dne 5. decembra 2006 v združenih zadevah Cipolla in drugi, C-202/04 in C-94/04, ZOdl., str. I-11421, točka 56, in z dne 11. januarja 2007 v zadevi ITC, C-208/05, ZOdl., str. I-181, točka 55).

79 Poleg tega v skladu z ustaljeno sodno prakso člen 49 ES nasprotuje uporabi vsakršne nacionalne ureditve, zaradi katere opravljanje storitev med državami članicami postane težavnejše kot opravljanje storitev samo znotraj države članice (zgoraj navedeni sodbi Kohll, točka 33, in Smits in Peerbooms, točka 61).

80 V tem primeru se gotovo lahko zdi dvomljivo, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 72 sklepnih predlogov, da je mogoče tveganja, ki jih krije zakonski sistem

zavarovanja iz postopka v glavni stvari, oziroma vsaj nekatera izmed njih, zavarovati pri zasebnih zavarovalnih družbah, glede na to, da te načeloma ne delujejo po sistemu, ki bi vključeval elemente solidarnosti, navedene v točkah od 44 do 59 te sodbe.

81 Poleg tega pa je glede na to, da zakonski sistem zavarovanja v postopku v glavni stvari določa, kot izhaja iz točk 57 in 58 te sodbe, le omejene dajatve in torej minimalno kritje, podjetjem, ki spadajo v ta sistem – kot navaja predložitveno sodišče in kot priznava družba Kattner – dovoljeno sklepanje pogodb o dodatnih zavarovanjih z zasebnimi zavarovalnimi družbami s sedežem tako v Nemčiji kot v drugih državah članicah (glej po analogiji sodbo z dne 22. maja 2003 v zadevi Freskot, C-355/00, Recueil, str. I-5263, točka 62).

82 Vendar, če je – kot dokazujejo dejstva v postopku v glavni stvari – zakonski sistem zavarovanja v postopku v glavni stvari namenjen tudi kritju tveganj, ki jih je mogoče zavarovati pri zavarovalnih družbah, ki ne delujejo v skladu z načelom solidarnosti, lahko tak sistem pomeni omejitev svobode opravljanja storitev zavarovalnih družb s sedežem v drugih državah članicah, ki želijo ponujati zavarovalne pogodbe za kritje takih tveganj v zadevni državi članici, če ovira ali zmanjšuje privlačnost, če ne celo prepoveduje – neposredno ali posredno – izvrševanje te svobode (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Freskot, točka 63).

83 Poleg tega pa lahko tak sistem tudi odvrne podjetja, ki spadajo vanj, ali jim celo prepreči, da bi se obrnila na take ponudnike storitev zavarovanja s sedežem v drugi državi članici, ki ni tista, v kateri so zavarovana, in prav tako pomeni omejitev svobode opravljanja storitev za ta podjetja (glej po analogiji sodbo z dne 31. januarja 1984 v združenih zadevah Luisi in Carbone, 286/82 in 26/83, Recueil, str. 377, točka 16, ter zgoraj navedeni sodbi Kohll, točka 35, in Smits in Peerbooms, točka 69).

84 Vendar je mogoče tako omejitev utemeljiti, če so podani nujni razlogi v splošnem interesu, pod pogojem, da zagotavlja uresničitev cilja, ki mu sledi, in ne prekorači okvirov, ki so potrebni za njegovo doseganje (glej zlasti sodbo z dne 5. junija 1997 v zadevi SETTG, C-398/95, Recueil, str. I-3091, točka 21; zgoraj navedeno sodbo Cipolla in drugi, točka 61, in sodbo z dne 13. decembra 2007 v zadevi United Pan-Europe Communications Belgium in drugi, C-250/06, ZOdl., str. I-11135, točka 39).

85 V zvezi s tem je treba opozoriti, da lahko v skladu s sodno prakso Sodišča nevarnost resne ogrozitve finančnega ravnotežja sistema socialne varnosti sama po sebi pomeni nujni razlog v splošnem interesu, ki upravičuje oviranje načela svobode opravljanja storitev (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Kohll, točka 41, in Smits in Peerbooms, točka 72, ter sodbo z dne 19. aprila 2007 v zadevi Stamatelaki, C-444/05, ZOdl., str. I-3185, točka 30).

86 Kot izhaja iz stališč, ki so bila predložena Sodišču, je obveznost včlanitve v zakonski sistem zavarovanja, kakršnega določa nacionalna ureditev v postopku v glavni stvari, namenjena zagotavljanju finančnega ravnotežja enega od tradicionalnih področij socialne varnosti, v tem primeru zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni.

87 Taka obveznost namreč v delu, v katerem zagotavlja zbiranje vseh podjetij, ki spadajo v določen sistem znotraj skupnosti tveganj, tistemu, ki – kot izhaja iz točke 38 te sodbe – sledi socialnemu cilju, omogoča, da deluje tako, da izvaja načelo solidarnosti, za katerega je značilno zlasti financiranje s prispevki, ki niso nujno sorazmerni z zavarovanimi tveganji, in zagotavljanje dajatev, katerih vrednost ni nujno sorazmerna s prispevki.

88 V teh okoliščinah je lahko nacionalna ureditev, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, s tem da določa obveznost včlanitve, utemeljena z nujnim razlogom v splošnem interesu, namreč s ciljem zagotavljanja finančnega ravnotežja določenega področja socialne varnosti, saj taka obveznost zagotavlja uresničitev tega cilja.

89 Kar zadeva vprašanje, ali taka ureditev ne presega okvirov, ki so potrebni za dosego cilja, iz dejstev, predloženih Sodišču, izhaja, da – kot je bilo ugotovljeno že v točki 81 te sodbe – zakonski sistem iz postopka v glavni stvari ponuja minimalno kritje, tako da je ne glede na obveznost včlanitve, ki jo vključuje, podjetjem, ki spadajo vanj, dovoljeno dopolniti to kritje s sklepanjem dodatnih zavarovanj, če so ta na voljo na trgu. Ta okoliščina je glavni razlog v prid sorazmernosti zakonskega sistema zavarovanja, kakršen je ta v postopku v glavni stvari (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Freskot, točka 70).

90 Sicer pa, kar zadeva obseg kritja, kot ga določa navedeni sistem, ni mogoče izključiti, da – kot trdi MMB v svojih stališčih – če bi bila obveznost včlanitve omejena samo na določene dajatve, kakršne izhajajo iz cilja preprečevanja, bi – kot je družba Kattner omenila v svojih stališčih – podjetja, ki na primer zaposlujejo mlado in zdravo osebje, ki ne opravlja nevarnega dela, iskala ugodnejše zavarovalne pogoje pri zasebnih zavarovalcih. Posledica naraščajočega izstopanja teh „dobrih“ tveganj pa bi lahko bila, da bi bili poklicni skladi, kakršen je MMB, odgovorni za vedno večji del „slabih“ tveganj, kar bi povišalo stroške dajatev, predvsem za podjetja s starejšim osebjem, ki opravlja nevarno delo, ki jim navedeni skladi ne bi mogli več ponujati dajatev za sprejemljive stroške. Do takšnega položaja bi prišlo še toliko bolj v primeru, kot je ta v zadevi v postopku v glavni stvari, kjer je za zakonski sistem zavarovanja, s tem da izvaja načelo solidarnosti, značilen predvsem neobstoj strogo sorazmerne povezave med prispevki in zavarovanimi tveganji (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Albany, točki 108 in 109).

91 Predložitveno sodišče mora preveriti nujnost zakonskega sistema zavarovanja iz postopka v glavni stvari glede na cilj finančnega ravnotežja socialne varnosti, ki mu sledi ta sistem, ob upoštevanju vseh dejavnikov spora, ki mu je predložen, ter navodil, danih v točkah 89 in 90 te sodbe.

92 Zato je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člena 49 ES in 50 ES razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki določa, da se morajo podjetja iz določene panoge in iz določenega območja obvezno včlaniti v organizacijo, kakršna je poklicni sklad iz postopka v glavni stvari, če ta sistem ne preseže okvirov, ki so potrebni za doseganje cilja zagotavljanja finančnega ravnotežja določenega področja socialne varnosti, kar je dolžno preveriti predložitveno sodišče.

Stroški

93 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. **Člena 81 ES in 82 ES je treba razlagati tako, da organizacija, kakršna je poklicni sklad iz postopka v glavni stvari, pri kateri se morajo podjetja iz določene panoge in določenega območja obvezno včlaniti zaradi zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni, ni podjetje v smislu teh določb, temveč opravlja izključno socialno funkcijo, če taka organizacija deluje v okviru sistema, ki izvaja načelo solidarnosti in je pod nadzorom države, kar pa je dolžno preveriti predložitveno sodišče.**

2. **Člena 49 ES in 50 ES je treba razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki določa, da se morajo podjetja iz določene panoge in iz določenega območja obvezno včlaniti v organizacijo, kakršna je poklicni sklad iz postopka v glavni stvari, če ta sistem ne preseže okvirov, ki so potrebni za doseganje cilja, zagotavljanja finančnega ravnotežja določenega področja socialne varnosti, kar je dolžno preveriti predložitveno sodišče.**

Podpisi